4 marca 2022

Apel do Państw-Stron Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego

Z zadowoleniem przyjmujemy od dawna oczekiwane wszczęcie śledztwa Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK) w sprawie sytuacji w Ukrainie. Według Prokuratora MTK od 2 marca 2022 r. wpłynęło 39 wniosków od Państw-Stron w tej sprawie. To bezprecedensowy przejaw jedności i wsparcia dla międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości. Wnioski pozwalają na natychmiastowe przystąpienie do gromadzenia i przechowywania dowodów. Jednak dochodzenie w sprawie aktywnego konfliktu będzie wymagało znacznych zasobów – zarówno finansowych, jak i ludzkich. Wzywamy wszystkie państwa, by bez zbędnej zwłoki zwiększyły wsparcie finansowe dla Trybunału oraz by wsparły Prokuratora wysoko wykwalifikowanymi ekspertami wojskowymi i śledczymi. Wzywamy również społeczność międzynarodową do pomocy społeczeństwu obywatelskiemu w jego wysiłkach na rzecz wsparcia śledztwa MTK w Ukrainie – poprzez finansowanie, wiedzę fachową i koordynację. Dotychczasowe doświadczenia pokazały, że zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego i współpraca z MTK są niezbędne dla skutecznego sądzenia przestępstw w Hadze

Wystarczające dowody, aby wystawić nakazy aresztowania

Od początku inwazji w 2014 roku władze rosyjskie i ich współpracownicy całkowicie lekceważyli prawa człowieka i prawa wojny. Naszym zdaniem MTK od kilku lat ma wystarczające dowody, aby wspierać nakazy aresztowania i ścigać kluczowych sprawców międzynarodowych zbrodni w dowództwie sił agresora – jak Igor Girkin (aka Striełkow), były szef donieckich sił separatystycznych, który terroryzował ludność Słowiańska i dopuszczał się pozasądowych egzekucji; Igor Bezler, były oficer GRU zaangażowany w tortury i egzekucje w Gorłówce; czy Siergiej Aksionow, szef władz okupacyjnych Krymu, prześladujący Tatarów Krymskich i Ukraińców.

Od ośmiu lat organizacje społeczeństwa obywatelskiego skrupulatnie dokumentują zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości popełnione na terytorium Ukrainy. W lutym 2014 r. władze rosyjskie rozpoczęły inwazję na Ukrainę, w wyniku której doszło do nielegalnej aneksji Półwyspu Krymskiego i okupacji części obwodów donieckiego i ługańskiego przez wspieranych przez Moskwę separatystów. Wkrótce potem MTK rozpoczął wstępne badanie sytuacji w Ukrainie. Podczas gdy prokurator MTK rozważał dochodzenie, społeczeństwo obywatelskie przesłuchało tysiące ofiar i świadków okrucieństw, udokumentowało ataki artyleryjskie na ludność cywilną za pomocą dochodzeń balistycznych i zdjęć satelitarnych, wspierało ofiary brutalnych tortur i przemocy seksualnej oraz zidentyfikowało osoby najbardziej odpowiedzialne za popełnienie zbrodni międzynarodowych. Wszystkie ustalenia zostały przekazane prokuratorowi MTK, a także władzom krajowym w Ukrainie i w innych krajach europejskich.

Dokumentowanie dzisiejszych zbrodni ściganych przez międzynarodowe prawo

Dziś, gdy agresja Kremla szaleje w Ukrainie na niespotykaną dotąd skalę, społeczeństwo obywatelskie ponownie znajduje się na pierwszej linii dokumentacji. Pierwsze doniesienia pokazują, że siły rosyjskie – wspomagane i podżegane przez reżim Łukaszenki na Białorusi – bezwzględnie bombardują ukraińskie miasta za pomocą artylerii i amunicji kasetowej. Domy, szkoły i szpitale zostały zniszczone. Magazyny ropy i gazu bezpośrednio zaatakowano, powodując niewyobrażalne szkody dla środowiska i kryzys humanitarny. Obrońcy praw człowieka i dziennikarze obywatelscy dokumentują te okrucieństwa w terenie, w czasie rzeczywistym i pod ciągłą groźbą śmierci. Inni rozmawiają z uchodźcami, których już ponad pół miliona opuściło Ukrainę. Armia specjalistów IT przeszukuje dostępne materiały w Internecie w poszukiwaniu obrazów, filmów i metadanych, aby udokumentować okrucieństwa i zidentyfikować sprawców.

Naszą misją jest wspieranie ofiar oraz gromadzenie i przechowywanie wszystkich dostępnych dowodów zbrodni wojennych zgodnie z międzynarodowymi standardami sądowymi, z myślą o udostępnieniu ich dla przyszłych międzynarodowych i krajowych wysiłków wymiaru sprawiedliwości i pociągania do odpowiedzialności. Terminowe, dokładne i kompetentne zebranie wiarygodnych dowodów musi nastąpić jak najszybciej, aby zachować dokładny historyczny zapis tej rozwijającej się tragedii i walczyć z bezkarnością.

Wspólny wniosek i więcej finansowania

Wzywamy społeczność międzynarodową do wspierania MTK i społeczeństwa obywatelskiego w wysiłkach na rzecz dokumentowania zbrodni międzynarodowych w Ukrainie. To istotne dla odniesienia sukcesu w tej ważnej misji. Bezprecedensowy sojusz 39 Państw-Stron, by skierować sprawę przestępstw w Ukrainie do MTK, jest bardzo ważnym przejawem zbiorowego wsparcia dla międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości i ukraińskich ofiar. Teraz prosimy społeczność międzynarodową, aby konsekwentnie wsparła finansowo tę sprawę. Wzywamy Państwa-Strony do znacznego zwiększenia finansowania Biura Prokuratora MTK. Instytucja o takiej roli i globalnym zasięgu powinna mieć adekwatne finansowanie, jego brak uderza w międzynarodowy wymiar sprawiedliwości. Oprócz budżetu MTK będzie potrzebował znacznego zwiększenia liczby doświadczonych śledczych, ekspertów wojskowych i balistycznych, specjalistów ds. urazów oraz tłumaczy ustnych z języka rosyjskiego i ukraińskiego. Wzywamy Państwa-Strony do bezpłatnego zidentyfikowania i wysłania tych zasobów ludzkich do współpracy z Trybunałem.

Wzywamy społeczność międzynarodową do pomocy społeczeństwu obywatelskiemu we wsparciu śledztwa MTK. Podczas gdy MTK przygotowuje się do rozmieszczenia śledczych, wciąż pojawiające się dowody muszą zostać zebrane, przeanalizowane i zachowane. Po rozpoczęciu dochodzeń przez MTK społeczeństwo obywatelskie będzie nadal odgrywać kluczową rolę w identyfikowaniu ofiar i kontaktowaniu się z nimi oraz dokumentowaniu wydarzeń, które mają miejsce poza zasięgiem Trybunału – w ukraińskich miastach poddanych bombardowaniu lub okupacji, a także w Rosji i Białorusi.

Społeczność międzynarodowa wykazała gotowość do ukarania Kremla i sprawców tej wojny agresji, teraz musi zainwestować w sprawiedliwość, aby zidentyfikować i ukarać winnych zbrodni wojennych.

Sygnatariusze

Access Now (USA)
Albanian Helsinki Committee (Albania)
Alternativa (Ukraine)
Anti Corruption Action Centre (Ukraine)
Anti-Corruption Fund (Bulgaria)
Antigone (Italy)
Austrian Helsinki Association (Austria)
Belarus Free Theatre (Belarus)
Belarus Helsinki Committee (Belarus)
Bir Duino (Kyrgyzstan)
Bulgarian Helsinki Committee (Bulgaria)
Center for Participation and Development (Georgia)
Centre for Civil Liberties (Ukraine)
Centre de la protection internationale (France)
Centre for the Development of Democracy and Human Rights (Russia)
Citizen, Army and Law (Russia)

Citizens Network Watchdog Poland (Poland)
Citizens' Watch (Russia)
Creative Politics Hub (Belarus/UK)
Crude Accountability (United States)
Expert Forum (Romania)
Freedom Now (USA)
Friends of Angola (Angola)
Georgian Center for the Rehabilitation of Torture Victims (Georgia)
German Russian Exchange – DRA (Germany)
Global Diligence LLP and Global Diligence Alliance (UK/USA)
Guernica 37 (UK)
Helsinki Association for Human Rights (Armenia)
Helsinki Citizens' Assembly – Vanadzor (Armenia)
Helsinki Committee for Human Rights (Serbia)
Helsinki Foundation for Human Rights (Poland)
Human Rights Center (Georgia)
Human Rights First (USA)
Human Rights Foundation (USA)
Human Rights House Zagreb (Croatia)
Human Rights in Mental Health-FGIP (Norway)
Human Rights Monitoring Institute (Lithuania)
Hungarian Helsinki Committee (Hungary)
International Federation for Human Rights – FIDH (France)
International Partnership for Human Rights (Belgium)
International Senior Lawyers Project (USA)
Kazakhstan International Bureau for Human Rights and Rule of Law (Kazakhstan)
Kharkiv Human Rights Protection Group (Ukraine)
Libereco (Germany)
Macedonian Helsinki Committee (Macedonia)
Memorial Deutschland (Germany)
Minority Rights Group Europe (Hungary)
Netherlands Helsinki Committee (The Netherlands)
Norwegian Helsinki Committee (Norway)
Open Society Foundation Prague (Czech Republic)
PAX (The Netherlands)
PEPWatch (Czech Republic)
Polish Helsinki foundation for Human Rights (Poland)
Project Expedite Justice (USA)
Promo Lex (Moldova)
Public Association "Dignity" (Kazakhstan)
Public organization "Dawn" (Tajikistan)
Raoul Wallenberg International Research Initiative (USA
Swiss Helsinki Committee (Switzerland)
The Swedish OSCE-network supports (Sweden)
Truth Hounds (Ukraine)
Ukrainian Helsinki Human Rights Union (Ukraine)
USC Law International Human Rights Clinic (USA)
Women's International League for Peace and Freedom (Germany)
World Organization against Torture – OMCT (Switzerland)
ZMINA Human Rights Centre (Ukraine)